

Agneta Calleberg
Förvaltningsjurist
Direkttel 08-690 67 14

2010-10-26

PaN E1009-00069-30
LS 1009-0710

Landstingsstyrelsen förvaltning
Registraturen
Landstingshuset

Yttrande över betänkandet Ett utvidgat skydd mot åldersdiskriminering, SOU 2010:60

Patientnämnden, som handlägger ärenden gällande den hälso- och sjukvård som ges enligt hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) eller den allmänna omvårdnad enligt socialtjänstlagen (2001:453) som ges i samband med sådan hälso- och sjukvård samt den tandvård enligt tandvårdslagen (1985:125) som bedrivs eller finansieras av landsting eller privata tandhygienister, kommer endast att yttra sig över de delar i utredningen som gäller hälso- och sjukvård och offentlig anställning.

Patientnämnden har fått en del anmälningar där patienter uppger att de har blivit diskriminerade på grund av ålder. De uppger att de får sämre vård eller ingen vård alls på grund av att de är äldre. Patientnämnden har bland annat erfarit att strokepatienter över 65 år har anfört att de endast haft möjlighet att få rehabilitering på geriatrisk vårdavdelning. I Regionalt vårdprogram Stroke Stockholms läns landsting 2004 framkom att rehabilitering i sluten vård för patienter under 65 år sker på rehabiliteringsmedicinsk klinik alternativt neurologisk rehabiliteringsavdelning med multidisciplinära team och för patienter över 65 år sker sådan rehabilitering på geriatrisk vårdavdelning. Med anledning av detta tog Patientnämndens förvaltning kontakt med Avdelningen för medicinska program och kunskapsstöd, Centrum för vårdutveckling FORUM. För att tydliggöra att det är patientens vårdbehov som ska styra val av rehabilitering, har man där lovat att se över aktuellt vårdprogram och gå ut med förtydliganden till berörda kliniker. Patientnämnden ansåg att varje patient är unik och att det är patientens behov som ska styra rehabiliteringen och inte ålder. Nämnden uppskattade att Centrum för vårdutveckling FORUM skulle se över det regionala vårdprogrammet så att det kan undvikas att strokepatienter över 65 år rutinmässigt överförs till geriatrisk vårdavdelning för rehabilitering.

I ett annat ärende har en patient haft svårighet att få en gastric by-pass operation då det framhållits från aktuellt sjukhus att som regel görs endast denna operation på patienter som är mellan 18 och 60 år.

Inom psykiatrin har en patient framfört att hon inte fått nyttja sin valfrihet efter det att hon blev 65 år då vården ansåg att hon skulle överförs till en mottagning för patienter över 65 år.

Eftersom det i ärenden till Patientnämnden har framförts att det har förekommit åldersdiskriminering inom vården är nämnden positiv till att det i diskrimineringslagen (2008:567) införs ett åldersdiskrimineringsförbud i fråga om hälso- och sjukvård och annan medicinsk verksamhet. Även om det i dag redan finns olika myndigheter att vända sig till med klagomål och synpunkter på vården är det bra om Diskrimineringsombudsmannen, som är van att handlägga diskrimineringsärenden, får möjlighet att även handlägga ärenden som gäller åldersdiskriminering i hälso- och sjukvården och annan medicinsk verksamhet. Som utredningen nämner stärker man på så sätt skyddet mot åldersdiskriminering och skyddet blir så lika som möjligt på de olika samhällsområdena. Det är vidare bra att den som kränkts på grund av åldersdiskriminering i vården ska kunna få ersättning. Patienter som drabbas av en vårdskada kan idag få ersättning enligt patientförsäkringen. Åldersdiskriminering i vården behöver dock inte alltid leda till att en vårdskada uppkommer och då är man inte berättigad till ersättning genom patientförsäkringen. Ovan nämnda patientnämndsärenden visar till exempel på att en patient endast på grund av ålder kan få en annan sorts vård än en yngre patient och att en äldre patient på grund av ålder inte har möjlighet att välja vårdgivare som en yngre patient har möjlighet att göra.

Inom hälso- och sjukvården kan det självfallet finnas fall när åldersgränser är legitima och skyddsvärda, såsom till exempel som utredningen nämner vad gäller avgiftsfri tandvård för barn och ungdomar. Det är därför bra att det i diskrimineringslagen (2008:567) införs att åldersdiskrimineringsförbudet inte hindrar särbehandling på grund av ålder, om den har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet.

Patientnämnden har inget att erinra vad gäller att diskrimineringsförbudet i fråga om offentlig anställning i diskrimineringslagen (2008:567) kompletteras så att det innefattar även ett förbud mot diskriminering som har samband med ålder. Ett sådant förbud bör vara absolut. Det känns naturligt att denna utvidgning sker med tanke på vad som i övrigt föreslås i utredningen.

Med vänlig hälsning

Lena Appelgren

Staffan Blom

Ordförande

Förvaltningschef